

Впливи та загрози на територіях Смарагдової мережі/Мережі Натура2000

Розгляд скарг органами Бернської конвенції

Загроза – те що може відбутися (завжди негативна)
Полонина Боржава
(загроза будівництва ВЕС)

Вплив – те що вже відбувається чи відбулось у минулому (може бути позитивним і негативним)

Може бути цілеспрямованою дією (**безпосередній** вплив) або наслідком (побічним ефектом) іншої дії (**непрямий** вплив)

Позитивні та негативні впливи у Стандартній формі даних (SDF) для території Смарагдової мережі/Natura2000

4.3 Threats, pressures and activities with impacts on the site

The most important impacts and activities with high effect on the site

Negative Impacts			
Rank	Threats and pressures [code]	Pollution (optional) [code]	inside/outside [i o b]
M	F03.01		i
M	B02		i

Positive Impacts			
Rank	Activities, management [code]	Pollution (optional) [code]	inside/outside [i o b]
L	A03		i
L	A04.02		i

Rank: H = high, M = medium, L = low

Pollution: N = Nitrogen input, P = Phosphor/Phosphate input, A = Acid input/acidification,

T = toxic inorganic chemicals, O = toxic organic chemicals, X = Mixed pollutions

i = inside, o = outside, b = both

The Reference list of Threats, Pressures and Activities Emerald Network

400 видів загроз,
впливів та видів діяльності
(коди, які вписуються у SDF)

The Reference list of Threats, Pressures and Activities Emerald Network

Головні підрозділи:

- **A - Сільське господарство** (сінокосіння, випас, інтенсифікація сільськогосподарського виробництва, застосування добрив, зрошування та ін.)
- **B – Лісівництво** (знеліснення, вилучення мертвої деревини, вилучення лісової підстилки, експлуатація лісу без його відновлення місцевими видами і т.д.)
- **C – Видобування копалин і виробництво енергії** (видобування піску та гравію, видобування торфу, геотехнічні дослідження, виробництво сонячної та вітрової енергії та ін.)
- **D – Транспорт та сервісні коридори** (дороги та залізничні колії, паркінги для автомобілів, мости, тунелі, лінії електропередачі, трубопроводи, порти, аеропорти та ін.)
- **E – Урбанізація, житлова та комерційна забудова**
- **F – Інші види використання біологічних ресурсів окрім сільського господарства та лісівництва** (аквакультура, рибальство, ловля тралом, полювання, браконьєрство та ін.)

The Reference list of Threats, Pressures and Activities Emerald Network (продовження)

- **G – втручання людини та непокоєння** (спортивні та рекреаційні види діяльності, мотокроси, відвідування печер, спелеологія, гірськолижні комплекси та ін.)
- **H – забруднення** (різні види хімічного забруднення водних об'єктів, ґрунтів і повітря, світлове забруднення, теплове забруднення водних об'єктів та ін.)
- **I – інвазійні, інші проблематичні види та гени** (генетичне забруднення рослин і тварин, генетично модифіковані організми та ін.)
- **J – Зміни натуральних систем** (пожежі, об'єкти малої гідроенергетики, водозабір для різних цілей, зміни гідрологічного режиму, засолення, бар'єри для міграції видів, послаблення можливості обміну генами та ін.)
- **K – натуральні біотичні та абіотичні процеси (без катастроф)** – ерозія, засолення ґрунтів, сукцесія, паразитизм, брак запилювачів та ін.

The Reference list of Threats, Pressures and Activities Emerald Network (продовження)

- **L – геологічні події, природні катастрофи** (вулканічна активність, землетруси, циклони та ін.)
- **M – кліматичні зміни** (зміни температур, посухи, зменшення кількості опадів, паводки, зміна рівня морів, зменшення чисельності популяцій та вимирання видів та ін.)
- **U – невідома загроза або вплив**
- **X – відсутність загроз або впливів**
- **XE – загроза або вплив з країн поза ЄС**
- **XO – загроза або вплив з поза країни-сторони Бернської конвенції**

Деталізація кодів - The Reference list of Threats, Pressures and Activities Emerald Network

Приклади

A – сільське господарство (Розділ)

A04 – випасання (Підрозділ)

A04.01 – інтенсивне випасання (Спосіб впливу)

A04.01.02 – інтенсивне випасання овець (Деталізований спосіб впливу)

B – лісівництво

B01 – посадка лісу на відкритій місцевості

B01.02 – посадка лісу на відкритій місцевості (не місцеві види дерев)

Навіщо ідентифікувати загрози і впливи на території Смарагдової мережі/Мережі Natura2000/заповідні території/для видів/оселищ?

Ідентифікація впливів та загроз є одним з ключових етапів розробки менеджмент-планів для територій СМ/Натура2000

Моніторинг стану збереження виду/оселищ + визначенням статусу збереження (сприятливий, незадовільний, поганий) + **Ідентифікація загроз і впливів**

- Як **запобігти/зменшити** негативні впливи;
- Як підсилити/впровадити сприятливі впливи
(заходи із покращення статусу охорони видів/оселищ)

! Кінцева мета: Досягнення сприятливого статусу охорони видів і оселищ – **Favourable conservation status (FV)**

Існуючі внутрішні загрози:

Загроза	Оселища і види, які є предметами охорони	Спосіб елімінації або обмеження загрози та її наслідків
Мала кількість мертвої деревини	1. Типи природних оселищ: 1) 91D0 Бори і заболочені ліси (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i>, <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i>, <i>Pino mugo-Sphagnetum</i>, <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) і березово-соснові бореальні заболочені ліси; 2) 91E0 Заплавні вербові, тополеві, вільхові і ясеневі ліси (<i>Salicetum albo-fragilis</i>, <i>Populetum albae</i>, <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) і вільшаники з джерелами. 2. Види тварин: 1) A217 Сичик-горобець (<i>Glaucidium passerinum</i>); 2) A223 Сич волохатий (<i>Aegolius funereus</i>)	Залишення до повного розкладу (мінералізації) вмираючих та мертвих дерев за виключенням: ..... 3) лежачих мертвих дерев при їх надмірному нагромадженні, які створюють пожежну небезпеку; 4) вмираючих і мертвих дерев вздовж доріг і туристичних шляхів, що загрожують безпеці осіб, які відвідують парк; 5)...

Процедура розгляду скарг про порушення режиму збереження видів

У якому випадку можна подати скаргу:

- Планована або поточна діяльність, яка впливає або може негативно вплинути **на види з додатків Бернської конвенції**
- Як на території **Смарагдової мережі**, так і **поза нею**, я
- Незалежно від того, чи є законною діяльність, яка завдає шкоди, чи незаконною
- Скарга має показати, що порушене в ній питання вже підносилось на локальному або національному рівні

В якій формі подати скаргу?

- Є визначена форма скарги (бланк для заповнення): <https://www.coe.int/en/web/bern-convention/case-files>
- Потрібно вказати які статті Бернської конвенції можуть бути порушені
- Не більше 3-х сторінок скарги і 5 стор. додатків.
- Заповнена англійською мовою
- Можна додати фото і мапи
- Скарга надсилається у електронній формі до Секретаріату Бернської конвенції
- Новинка: скаргу можуть надсилати не тільки організації, а і **особи**

При подачі скарги **треба бути готовим до того що:**

- Потрібна **відповідальна особа**, яка буде вести розгляд скарги зі сторони скаржника і подавати періодичні звіти (раз на півроку) про зміни які відбуваються до Секретаріату Бернської конвенції;
- розгляд скарги є **тривалим** (найчастіше кілька років) – поки триває загроза негативного впливу
- У результаті завершення розгляду скарги уряду країни надаються **рекомендації** Постійним комітетом Бернської конвенції (країна, якій надана рекомендація, має **звітувати** про її виконання).

Приклад скарги щодо загрози будівництва вітрової електростанції на території Смарагдової мережі «Полонина Боржава»:

<https://rm.coe.int/other-complaints-presumed-threat-to-emerald-site-polonina-borzhava-ua0/16808b03>

В процесі розгляду скарги, вона може перебувати в одному з наступних статусів:

1. **«Нова скарга» (“New complaint”)** – коли скарга отримана і зареєстрована Секретаріатом Бернської конвенції. Після першого розгляду на зустрічі Бюро конвенції, воно може попросити додаткову інформацію (звіти) щодо скарги від скаржника і Міністерства довкілля.
2. Якщо скарга вважається серйозною, але не настільки терміновою, щоб винести її на розгляд Постійного комітету, Бюро продовжує її розгляд та може підвищити її статус до **«Скарги в режимі очікування» (“Complaint on stand-by”)**.
3. Якщо скарга є серйозною та терміновою і потребує уваги Постійного комітету, Бюро може підвищити її статус до **«Можливої» (“Possible File”)**.
4. Постійний комітет розглядає скарги зі статусом “Possible File” і **“Open file” («відкритий»)**, якщо більшість членів Постійного комітету вирішить, що скарга стосується порушення певного аспекту Конвенції.

Постійний комітет може вирішити застосувати при розгляді скарги процедуру **«Оцінки на місці» («On-the-spot appraisal (OSA)»**, яка включає відвідування незалежними експертами території, на який види і оселища перебувають під загрозою, та вивчення ними питання із залученням Міністерства довкілля та скаржником. За підсумками оцінки незалежні експерти надають звіт та пропонують свої рекомендації Секретаріату конвенції.

Список всіх скарг, що розглядаються органами Бернської конвенції:

<https://www.coe.int/en/web/bern-convention/active-cases>

Приклад повного перебігу розгляду скарги з усіма документами:

<https://www.coe.int/en/web/bern-convention/-/presumed-threat-to-emerald-site-polonina-borzhava-ua0000263-from-wind-energy-development>

Дякую за увагу!

Питання?

Завдання:

1. Розшифрувати коди впливів і загроз по таким територіям Смарагдової мережі:
  - UA0000272
  - UA0000320
  - UA0000165
  - UA0000048
  - UA0000121
1. Запропонувати інші види загроз і впливів, які можна додати у СДФ
1. Запропонувати заходи з елімінації чи послаблення впливів, вказаних у СДФ